

Notitie

Contactpersoon Maikel Aragon van den Broeke MSc

Datum 25 maart 2015

Kenmerk N001-1230189XAB-kmi-V01-NL

Quickscan flora en fauna Solarpark gemeente Emmen

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

In opdracht van Mees Ruimte & Milieu (voor SolarEnergyWorks) heeft Tauw onderzoek gedaan naar de consequenties van natuurwetgeving voor de ontwikkeling van een Solarpark (Rundedal) in de gemeente Emmen.

Bij **alle** ruimtelijke ingrepen en plannen dient aannemelijk gemaakt te worden dat het voornemen uitvoerbaar is. Een inschatting van eventuele belemmeringen op het gebied van natuurbescherming is hier onderdeel van. **Al** tijdens de planvorming dient daarom inzichtelijk gemaakt te worden of er (mogelijk) sprake is van effecten op beschermde natuurwaarden, of er voldoende mogelijkheden zijn om eventuele effecten te voorkomen, mitigeren of compenseren, en of hiervoor een ontheffing- of vergunningsplicht geldt.

In deze notitie wordt antwoord gegeven op de volgende vragen:

- Welke natuurwetgeving is van belang?
- In hoeverre is de beoogde ontwikkeling (mogelijk) strijdig met deze wetgeving?
- Welke consequenties zijn daar aan verbonden?
- Wat betekent dit voor de verdere planvorming en uitvoering?

1.2 Planlocatie en beoogde plannen

In figuur 1.1 is een overzichtskaart getoond waarop de planlocatie zichtbaar is. Het gaat om de rode contour in het midden (percelen gemeente Emmen secties AD 407 en 408). Hier wordt het Solarpark van circa 19 hectare gerealiseerd, waarvoor de huidige bestemming dient te worden gewijzigd. **In totaal** wordt 1.376 m² van het terrein verhard, waarvoor geen watercompensatie uitgevoerd hoeft te worden. Omliggende watergangen blijven intact.

De velden vol met zonnepanelen moeten na oplevering in 2017 goed zijn voor een vermogen van bijna 11 Megawatt. Daarmee genereert het park stroom voor circa drieduizend huishoudens.

In figuur 1.2 is een foto-impressie van het plangebied getoond.

Figuur 1.1 Ligging plangebied ten zuiden van Barger-Compascuum.

Figuur 1.2 Foto-impressie van het plangebied. Foto's genomen d.d. 18 maart 2015.

Het plangebied betreft een agrarisch perceel ten oosten van het kassengebied van Klazienaveen. De percelen zijn nog recent in gebruik geweest als akkerbouwgebied voor onder andere aardappel. Aan de noordzijde wordt het plangebied begrensd door een relatief brede watergang (circa 4 tot 6 meter) breed. Aan de zuidzijde een watergang van circa 3 tot 4 meter breed. Halverwege het perceel ligt een ontwateringsgreppel, welke niet continu watervoerend is. In de greppel waren restanten van flap zichtbaar. Dit houdt in dat het water niet tot weinig stroomt, veel voedingsstoffen bevat en relatief anaeroob is. Langs de grotere watergangen zijn wilgenstruwelen aanwezig. Tevens is er rietbegroeiing met ondermeer grote lisdodde aanwezig.

1.3 Relevante natuurwetgeving

De planlocatie ligt niet in de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) en Natura 2000-gebied. Wel grenst de planlocatie aan de EHS (aan de westzijde, zie figuur 1.1). Natura 2000 (Bargerveen) is gelegen op ruim vier kilometer afstand. Gezien de aard van de ontwikkeling, de zeer beperkte invloedssfeer van de werkzaamheden, de afstand tot beschermde natuurgebieden en de conclusies uit de reeds uitgevoerde toetsing voor de zoekgebieden voor Windpark Emmen (Tauw, 2013), worden effecten op deze gebieden uitgesloten. De functionaliteit van de aangrenzende EHS wordt niet aangetast (er dient dus buiten de begrenzing van de EHS gewerkt te worden). Onze onderzoekswerkzaamheden bestaan daarom alleen uit een toetsing aan de Flora- en faunawet.

Het vervolg van deze toetsing richt zich op het beschermingsregime voortkomend uit de Flora- en faunawet. Een uitgebreide beschrijving van de relevante natuurwetgeving is opgenomen op de website van Tauw (www.tauw.nl/natuurwetgeving/flora-en-faunawetgeving).

1.4 Uitgangspunten toetsing

- Bebouwing wordt niet aangetast door de beoogde plannen
- Watergangen worden niet aangetast door de beoogde plannen
- Bomen worden niet gekapt ten behoeve van de beoogde plannen

2 Toetsing

2.1 Hoe beschermt de Flora- en faunawet soorten?

De bescherming van inheemse dier- en plantensoorten is vastgelegd in de Flora- en faunawet (hierna Ffw). De wet maakt onderscheid in vier categorieën beschermde soorten namelijk:

- **Tabel 1-soorten:** De meest algemene, niet bedreigde soorten. Voor deze soorten geldt een vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ontwikkelingen, bestendig gebruik of bestendig beheer en onderhoud. Deze soorten worden in dit rapport niet specifiek benoemd. Rode Lijstsoorten zonder beschermde status zijn evenmin opgenomen, omdat deze soorten niet allemaal bij wet beschermd zijn.
- **Tabel 2-soorten:** Beschermde soorten. Hiervoor geldt een vrijstelling bij bestendig gebruik of bestendig beheer en onderhoud wanneer wordt gehandeld volgens een geaccordeerde en door de initiatiefnemer onderschreven gedragscode
- **Tabel 3-soorten:** Strikt beschermde soorten bestaande uit de Habitatrichtlijnsoorten en een selectie van bedreigde soorten
- De vierde categorie betreft de soortgroep vogels. Via de Ffw zijn alle broedende vogels en hun broedplaatsen, en de functionele omgeving van de broedplaatsen, beschermd. Van een beperkt aantal vogelsoorten zijn rust- en verblijfplaatsen en de functionele omgeving zelfs jaarrond beschermd. Bij de jaarrond beschermde vogelsoorten wordt onderscheid gemaakt in vijf categorieën: de nesten van vogelsoorten van categorie 1 tot en met 4 zijn in alle gevallen jaarrond beschermd, terwijl de nesten van categorie 5-soorten dat in principe alleen tijdens de broedperiode zijn. Bij de laatste categorie geldt echter dat wanneer 'zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden' dat rechtvaardigen, ook de nesten van categorie 5 soorten jaarrond beschermd kunnen zijn.

In de Ffw is tevens een zorgplicht opgenomen die inhoudt dat handelingen, die nadelige gevolgen kunnen hebben voor planten en dieren, zoveel als mogelijk achterwege dienen te worden gelaten. Eventueel dienen ook maatregelen te worden genomen om dergelijke gevolgen te beperken. Deze zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend. Zie hiervoor ook: www.tauw.nl/natuurwetgeving/flora-en-faunawetgeving/zorgplicht.

2.2 Werkwijze toetsing

De mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten is in eerste instantie bepaald aan de hand van de volgende gegevens:

- Verschillende verspreidingsatlassen (zie literatuurlijst) en -data en de Tauw Natuurkaart (www.Tauw.nl/Natuurkaart)
- Eerdere onderzoeken (onder andere Tauw, 2013)
- Een oriënterend veldbezoek op 18 maart 2015

Op basis van de verschillende literatuurbronnen is bekeken welke beschermde soorten in of in de omgeving van het plangebied voorkomen. Vervolgens is tijdens het oriënterende veldbezoek gecontroleerd in hoeverre soorten daadwerkelijk in het plangebied kunnen voorkomen of in hoeverre de locatie voldoet aan de eisen die deze soorten aan hun leefomgeving stellen. Dit heeft geresulteerd in een overzicht van de soorten die daadwerkelijk in of nabij de planlocatie verwacht worden. Getoetst is uiteindelijk of het beoogde voornemen, op grond van de huidige beschikbare informatie over de wijze(n) van uitvoering, een effect kan hebben op deze beschermde soort(en).

2.2.1 Kwaliteit

Bij ecologische veldwerkzaamheden is een volledige garantie ten aanzien van de aanwezige soorten niet te geven. Door de inzet van ter zake kundige ecologen en landelijk geaccepteerde onderzoeksmethodes wordt onze onderzoekskwaliteit zoveel mogelijk gewaarborgd. Mede in dit kader is Tauw aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus, een samenwerkingsverband van adviesbureaus die ecologisch advies geven en ecologisch onderzoek verrichten, opgericht met als doel de kwaliteit van ecologische advisering te verbeteren.

2.3 Effectbeoordeling beschermde soorten

Het plangebied bestaat voor het grootste deel uit agrarisch (wei)land. Hierdoor is de aanwezigheid van vele beschermde soorten reeds op voorhand uit te sluiten. Er is immers geen geschikt biotoop voor dergelijke soorten aanwezig. In onderstaande paragrafen wordt per soortgroep beschreven of en waarom beschermde soorten verwacht worden.

Flora

De planlocatie bevat, mede door het agrarische gebruik, geen geschikte biotopen voor (strikt) beschermde planten. Negatieve effecten op (strikt) beschermde planten zijn uitgesloten.

Grondgebonden zoogdieren

Het plangebied is, op basis van huidig biotoop, ongeschikt bevonden voor alle (strikt) beschermde soorten grondgebonden zoogdieren. Negatieve effecten op (strikt) beschermde grondgebonden zoogdieren op de planlocatie zijn uitgesloten.

Vleermuizen

Hoewel vleermuizen zoogdieren zijn, worden deze vanwege hun afwijkende eigenschappen als afzonderlijke groep behandeld. Op basis van de verspreidingsgegevens worden er in of in de omgeving van het plangebied meerdere soorten vleermuizen verwacht. Denk hierbij vooral aan soorten als laatvlieger, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis en watervleermuis.

Omdat binnen het plangebied geen bebouwing aanwezig is, worden negatieve effecten op verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuissoorten op voorhand uitgesloten.

Daarnaast bevinden zich in het plangebied geen bomen. Negatieve effecten op verblijfplaatsen van boombewonende vleermuissoorten worden daardoor eveneens uitgesloten.

Het plangebied en omliggende structuren kan als foerageergebied / vliegroute voor vleermuizen dienen. Zowel tijdens als na de werkzaamheden voor het Solarpark blijft het gebied in dezelfde mate geschikt om te dienen als foerageergebied en vliegroute voor vleermuizen.

Het optreden van negatieve effecten op strikt beschermde vleermuizen in het plangebied is uitgesloten. Vervolgonderzoek is niet noodzakelijk.

Vogels met jaarrond beschermde nesten (categorie 1-4 vogelsoorten)

Op basis van verspreidingsgegevens worden in de omgeving van het plangebied meerdere zwaarder beschermde vogelsoorten (met een jaarrond beschermde nestlocatie) verwacht. Denk hierbij aan soorten als boomvalk, buizerd, gierzwaluw, havik, huismus, kerkuil, ransuil, sperwer en steenuil die in bomen of gebouwen nestelen. Het plangebied voorziet voor geen enkele vogelsoort met jaarrond beschermd nest in geschikte nestlocaties. Het optreden van negatieve effecten op vogelsoorten met een jaarrond beschermde nestlocatie is uitgesloten.

Vogels met nesten die (alleen) beschermd zijn tijdens het broedseizoen

Ten tijde van het veldbezoek zijn in het plangebied de volgende vogels waargenomen: wintertaling, wilde eend, meerkoet, torenvalk, blauwe reiger, veldleeuwerik. Dit betrof voornamelijk passanten. Binnen het onderzochte gebied zijn geen broedende vogels aangetroffen. Ook zijn geen nesten of nestholten vastgesteld. Omdat tijdens het vogelbroedseizoen nooit helemaal uit te sluiten is dat nieuwe nesten gebouwd worden in het plangebied, wordt geadviseerd de werkzaamheden uit te voeren buiten de broedperiode van vogels. Wanneer de werkzaamheden binnen het broedseizoen (globaal van maart tot en met juli) uitgevoerd moeten worden, is het nodig een check uit te laten voeren op aan- of afwezigheid van broedende vogels. De braakliggende grond is in potentie geschikt voor enkele pioniervogelsoorten zoals kleine plevier.

Reptielen

Op basis van het aanwezige biotoop in het plangebied, worden geen (zwaarder beschermde) reptielensoorten verwacht. Negatieve effecten op reptielen worden dan ook uitgesloten.

Amfibieën

Op basis van verspreidingsgegevens kunnen heikikker en poelkikker in de omgeving van het plangebied aanwezig zijn. Het plangebied zelf is echter ongeschikt voor deze amfibieënsoorten. Enkele watergangen in de wijde omgeving van het plangebied zijn overigens wel geschikt om te dienen als voortplantingsbiotoop. Deze watergangen blijven echter ruimschoots ongemoeid, waardoor negatieve effecten op (zwaarder beschermde) amfibieënsoorten worden uitgesloten.

De rugstreppad, een pioniersoort die zich vaak laat zien op braakliggende gronden (zoals in het plangebied aanwezig), komt volgens verspreidingsgegevens niet voor in de wijde omgeving van het plangebied. Aanwezigheid van en effecten op deze soort worden daardoor uitgesloten.

Vissen

Aangezien er in het plangebied geen oppervlaktewater aanwezig is, wordt de aanwezigheid van en negatieve effecten op (beschermde) vissoorten uitgesloten. De omliggende watergangen bieden wel geschikt biotoop voor beschermde vissen. Mochten er alsnog werkzaamheden in deze watergangen uitgevoerd moeten worden, dan wordt een nader vissenonderzoek geadviseerd.

Libellen, dagvlinders en overige ongewervelden

Diverse libellen zijn in de Flora- en faunawet beschermd. Op basis van verspreidingsgegevens (Dijkstra et al. 2002; EIS-Nederland et al. 2007) en aanwezig biotoop worden in of in de omgeving van het plangebied geen beschermde soorten verwacht. Negatieve effecten op libellen worden uitgesloten.

Diverse dagvlinders hebben in de Flora- en faunawet een beschermde status. Op basis van verspreidingsgegevens (Bos et al. 2006; EIS-Nederland et al. 2007) en het aanwezige biotoop worden in of nabij het plangebied geen beschermde dagvlinders verwacht (hoewel een enkel zwervend exemplaar nooit is uit te sluiten). Negatieve effecten op dagvlinders worden uitgesloten.

Als ongewervelden zijn in de Flora- en faunawet naast dagvlinders en libellen ook enkele kevers (vliegend hert, brede geelrandwaterroofkever, gestreepte waterroofkever, juchtleerkever, vermiljoenkever en heldenbok), weekdieren (platte schijfhoren en bataafse stroommossel) en een kreeftachtige (de inheemse rivierkreeft) beschermd. Op basis van verspreidingsgegevens en aanwezig biotoop worden in of in de omgeving van het plangebied geen zwaarder beschermde overige ongewervelde diersoorten verwacht. Het optreden van negatieve effecten op de overige ongewervelden wordt uitgesloten.

2.4 Conclusies toetsing Flora- en faunawet

In tabel 2.1 zijn de beschermde tabel 2- en 3-soorten en vogels uit de Flora- en faunawet opgenomen waarvan niet uitgesloten kan worden dat zij geschaad worden door de beoogde ingreep.

Tabel 2.1 Door de Flora- en faunawet beschermde soorten (tabel 2/3 en vogels) die mogelijk geschaad worden

Soortgroep	Effecten	Verbodsbepalingen*
Flora	<i>Geen (effecten op) tabel 2/3-soorten</i>	<i>Niet van toepassing</i>
Grondgebonden zoogdieren	<i>Geen (effecten op) tabel 2/3-soorten</i>	<i>Niet van toepassing</i>
Algemene broedvogels	<i>Geen (effecten op) vogels tijdens broedseizoen mits uitvoering buiten broedseizoen</i>	<i>Niet van toepassing, mits uitvoering buiten broedseizoen</i>
Vogels met jaarrond beschermde nestlocatie	<i>Geen (effecten op) categorie 1-4 vogelsoorten</i>	<i>Niet van toepassing</i>
Vleermuizen	<i>Geen (effecten op) tabel 2/3-soorten</i>	<i>Niet van toepassing</i>
Reptielen	<i>Geen (effecten op) tabel 2/3-soorten</i>	<i>Niet van toepassing</i>
Amfibieën	<i>Geen (effecten op) tabel 2/3-soorten</i>	<i>Niet van toepassing</i>
Vissen	<i>Geen (effecten op) tabel 2/3-soorten, mits de aangrenzende watergangen onaangetast blijven</i>	<i>Niet van toepassing</i>
Dagvlinders	<i>Geen (effecten op) tabel 2/3-soorten</i>	<i>Niet van toepassing</i>
Libellen	<i>Geen (effecten op) tabel 2/3-soorten</i>	<i>Niet van toepassing</i>
Overige ongewervelden	<i>Geen (effecten op) tabel 2/3-soorten</i>	<i>Niet van toepassing</i>

*Voor toelichting verbodsbepalingen tabel, zie Hoofdstuk 3 van de Flora- en faunawet 'Algemene verbodsbepalingen')

Toetsing van de beoogde plannen aan door de Flora- en faunawet beschermde natuurwaarden laat zien dat voor geen van de beschermde soorten een negatief effect verwacht wordt. Nader (veld)onderzoek naar de aanwezigheid van en het gebruik van de planlocatie door beschermde soorten is daarom niet nodig. Een ontheffing van de Flora- en faunawet is evenmin nodig. Vanuit de Flora- en faunawet gelden daarom met uitzondering van de zorgplicht, geen beperkingen voor de beoogde ontwikkeling.

3 Conclusies

Toetsing van de beoogde plannen (realisatie Solarpark Rundedal ten zuiden van Barger-Compascuum) aan door de Flora- en faunawet beschermde natuurwaarden laat zien dat er geen negatieve effecten op soorten worden verwacht, mits:

- De werkzaamheden worden uitgevoerd buiten de vogelbroedperiode maart tot en met juli of (indien wel in deze periode uitgevoerd moet worden) er wordt voorafgaand aan de werkzaamheden een broedvogelcontrole in het plangebied uitgevoerd
- De aangrenzende watergangen ongemoeid gelaten worden

Nader (veld)onderzoek is niet noodzakelijk. Vanuit de Flora- en faunawet gelden, met uitzondering van de zorgplicht en bovengenoemde zaken, geen beperkingen voor de beoogde werkzaamheden. Afhankelijk van de tijd tussen dit onderliggende onderzoek en de daadwerkelijke uitvoering van de werkzaamheden, kan een actualiserend of aanvullend onderzoek noodzakelijk zijn naar de aanwezigheid van beschermde planten- en diersoorten. Met name bij het in ongebruik raken van grond is de kans op (nieuw)vestiging van beschermde soorten aanwezig. De conclusies van dit onderzoek zijn daarom hooguit enkele jaren (tenminste 3 jaar) geldig.

4 Bronnen

Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff & de Vlinderstichting, 2006. De dagvlinders van Nederland. Verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea). Nederlandse Fauna 7. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

Broekhuizen S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen, 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft, 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

Dijkstra, K.D. B., V.J. Kalkman, R. Ketelaar & M.J.T. van der Weide, 2002. De Nederlandse libellen (Odonata). Nederlandse fauna 4. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden.

EIS-Nederland, de Vlinderstichting & de Nederlandse vereniging voor Libellenstudie, 2007. Waarnemingsverslag 2007. Dagvlinders, libellen en sprinkhanen. European Invertebrate Survey - Nederland, de Vlinderstichting & de Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie.

Floron, 2011. Nieuwe Atlas Nederlandse Flora. Stichting Floron, Nijmegen. KNNV Uitgeverij, Zeist.

Herder, J.E., A. van Diepenbeek & R.C.M. Creemers, 2011. NEM. Verspreidingsonderzoek reptielen en amfibieën 2011. Stichting RAVON, Nijmegen. Rapport 2011-043a.

Hustings F., C. Borggreve, C. van Turnhout & J. Thissen, 2004. Basisrapport voor de Rode Lijst Vogels volgens Nederlandse en IUCN-criteria. SOVON-onderzoeksrapport 2004/13. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.

Hustings, F. en Vergeer, J-W. 2002. Atlas van de Nederlandse Broedvogels. 1998-2000. SOVON. ISBN 90-5011-161-0. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Limpens H., K. Mostert & W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Kenmerk N001-1230189XAB-kmi-V01-NL

Ravon, 2015. Stichting RAVON voor bescherming van reptielen, amfibieën en vissen.
Website: www.ravon.nl.

Sovon, 2015. Stichting vogelonderzoek Nederland. Website: www.sovon.nl.

Tauw, 2013. Natuurtoets Windpark Emmen. Rapport met kenmerk R003-1208388WCH-evp-V01-NL. 18 april 2013.

Website: <http://www.tauw.nl/natuurwetgeving/>

Website: <http://www.tauw.nl/natuurkaart/>

Website: <http://www.overheid.nl>